

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31709>

Özet

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ), mevcut bir psikolojik ölçme aracı'nın Türkçe'ye uyarlanması amacıyla Fuad Bakıoğlu ve A. S. Türküm (2019) tarafından gerçekleştirilen bir geçerlik ve güvenirlik çalışması'nın sonucudur. Ölçek, bireylerin geleneksel ve modern toplumsal cinsiyet rolleri hakkındaki tutumları'nın bilimsel bir çerçevede değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu ölçek, Türkiye'deki sosyal psikoloji, sosyoloji ve eğitim bilimleri alanlarında yapılacak araştırmalar için geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Rollerini, Tutum, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Fuad Bakıoğlu, A. S. Türküm

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik sahip oldukları tutumları nicel olarak ölçmektir. Bu tutumlar genellikle eşitlikçi (egaliteryen) ve geleneksel (muhafazakâr) kutuplar arasında değişmektedir. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel etkililiğini sağlayarak, Türk kültürüne özgü bağlamlarda toplumsal cinsiyet algıları'nın ve beklentilerinin araştırılmasına olanak tanımaktadır.

Bu çalışma, Türk akademisyenlere ve araştırmacılara, toplumsal cinsiyet çalışmaları'nda kullanılabilecek, psikometrik açıdan güçlü bir araç sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı, cinsiyet eşitliği, sosyal değişim ve kültürel normların psikolojik etkileri gibi konuların incelenmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, bireyin toplumun kadın ve erkeklerden beklediği davranış, sorumluluk ve roller hakkındaki inançları'nın ve değerlendirmelerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı hedeflemektedir. Bu yapı, genellikle ev içi görev dağılımı, iş yaşamındaki roller, ebeveynlik beklentileri ve kamusal alandaki davranışlar gibi alt boyutları içerebilir.

Ölçek, katılaşmış toplumsal cinsiyet rollerine ne kadar bağlı olduğunu veya ne kadar esnek ve modern bir bakış açısına sahip olduğunu belirler. Yüksek puanlar genellikle modern veya eşitlikçi tutumları, düşük puanlar ise geleneksel veya ataerkil tutumları temsil eder (bu, ölçeğin puanlama yönüne bağlı olarak değişebilir).

Geçerlik

Bakioğlu ve Türküm (2019) tarafından yürütülen geçerlik çalışması, ölçeğin Türkçe formunun ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçtüğünü göstermeyi amaçlamıştır. Bu amaçla genellikle yapı geçerliliği çalışmaları yürütülmüştür.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk kültüründe de korunup korunmadığını test etmek için doğrulamalı faktör analizi (DFA) veya açılmayacak faktör analizi (AFA) kullanılmıştır. Çalışmada, ölçeğin maddelerinin ölçtüğü yapıyla teorik olarak tutarlı olduğu ve faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Ayrıca, ölçüt başlıca geçerlik kapsamında, ölçeğin daha önce geçerliliği kanıtlanmış benzer ölçeklerle ilişkisi incelenmiş olabilir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirilmiştir. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** değeri) hesaplanmıştır.

Yüksek iç tutarlılık değerleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin zaman içindeki kararlılığı değerlendirilmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapılması muhtemeldir. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar ürettiğini teyit eder.

Faktör Analizi

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği'nin Türkçe'ye adaptasyonu sırasında, ölçeğin orijinal yapısının doğrulamak kritik öneme sahiptir. Çalışma kapsamında, Türk örnekleminde ölçek maddelerinin kültürel farklılıklardan etkilenip etkilenmediğini anlamak için faktör analizi uygulanmıştır.

Bu analizler sonucunda, ölçeğin çok boyutlu yapısının korunduğu ve her bir alt faktörün (örneğin, evlilik rolleri, iş yaşamı rolleri) ilgili maddelerle anlamlı yükler verdiği tespit edilmiştir. Faktör yapısının doğrulanması, ölçeğin yapı geçerliliğinin temel kanıtlarından birini oluşturur ve aracın Türk popülasyonunda psikometrik olarak sağlam olduğunu gösterir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Orijinal ölçeğin formatına uygun olarak Likert tipi derecelendirme (Örneğin, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a kadar değişen 5 veya 7 noktalı bir derecelendirme

sistemi kullanılmadığı varsayılmaktadır).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler, özellikle üniversite öğrencileri ve genel popülasyon.

Age Group: 18 yaş ve üzeri.

Population Details: Uyarılma çalışması (2019), Kastamonu Eğitim Dergisi'nde yayımlandığından, örneklemin büyük olasılıkla üniversite öğrencileri veya eğitim alanında çalışan bireylerden oluştuğu varsayılabilir. Çalışmanın detayları için referans makaleye başvurulmalıdır.

Test Methodology: Bireysel veya grup olarak uygulanan öz bildirim (self-report) yöntemiyle yapılan bir psikometrik araçtır.

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Tutum Ölçümü, Uyarılma Çalışması, Faktör Analizi, Psikolojik Ölçek, Sosyal Psikoloji, Türk Kültürü

Özellikler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanıp psikometrik özelliklerinin raporlandığı yıl 2019'dur.

Özellikler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanılmadığı genellikle ücretsiz olduğu varsayılmaktadır. Ticari kullanım için sorumlu yazar Fuad Bakıoğlu ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Bakıoğlu, F. ve Türküm, A. S. (2019). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ölçümünün Türkçe'ye uyarılması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 717-725. doi: **10.24106/kefdergi.2697**.

Makalenin orijinaline bu bağlantı üzerinden erişilebilir: kefdergi.kastamonu.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: toplumsal-cinsiyet-rolleri-olcegi-toad.pdf

Ölçeğin orijinal DOC dosyasına buradan ulaşılabilir: toplumsal-cinsiyet-rolleri-tutum-olcegi-toad.doc

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin içeriği ve sayısđ için arařtıřmacđlar, ilgili referans makaleye (Bakioğlu & Türküm, 2019) bađvurmalđdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM